

Jutlus Nõos P, 21.01.18 kell 11.00, 3. pühapäev *post Epiphaniam*

Lektsioonid: 5Ms 32:36–39; Mk 1:29–39

Pihikõne: Mt 7:3

Jutlus: 2Kr 1:3–7

Laulud: 270 (1–3); 159 (1–5, 6); 340 (1–2); 359 (1–3)

Kiidetud olgu Jumal ja meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa, halastuse Isa ja kõige julgustuse Jumal! Tema julgustab meid igas meie ahistuses, et me suudaksime julgustada neid, kes on mis tahes ahistuses, julgustusega, millega Jumal meid endid julgustab. Sest otsekui meil on küllaga Kristuse kannatusi, nõnda on meil küllaga ka julgustust Kristuse kaudu. Kui meid nüüd ahistatakse, siis sünnib see teie julgustamiseks ja päästmiseks; kui meid julgustatakse, siis sünnib seegi teie julgustamiseks; see saab teoks, kui te vapralt talute neidsamu kannatusi, mida meiegi kannatame. Ja meie lootus teie peale on kindel, kuna me teame, et nii nagu teil on osa meie kannatustest, nõnda ka meie julgustusest.

Paulus kõneleb siin kirjakohas palju ahistusest ja julgustusest. Küsime esmalt, mis ahistus see selline siis on?

Järgmistes salmides pärast meie kirjakohta viitab Paulus sündmustele Aasias. 2Kr 1:8: „Me ei taha ju, vennad, et teile jääks teadmata, kuidas meid Aasias ahistati: meid koormati üliväga üle meie jõu, nii et me koguni kahtlesime oma ellujäämises.“ Tavaliselt seostatakse seda Aasia-kogemust Efesose hõbeseppeade mässuga Ap 19:23jj, kus Pauluse elu tema II misjonireisi ajal tõepoolest ohus oli.

Kuid teame ju ka seda, et Paulus oli juba enne seda kogenud palju vaenu oma usuteel käimise pärast ja harjunud füüsilise vägivaldaga. Piibliteadlased arvavadki, et meie kirjakohas korduvalt nimetatud ahistus võib olla seotud millegi muuga, mis mõjus Paulusele raskeminigi kui füüsiline ahistus.

Kolmapäeval toimus meil siin kiriku käärkambris meie praostkonna vaimulike konverents ja piiblitunnis oli kõne all seesama kirjakoht. Üks vaimulik juhtis tähelepanu sellele, et sinne sõna „ahistus“ võib tänapäeva kuulajas kutsuda esile assotsiatsiooni ahistamisega, millest tänapäeva liberaliseerivas ühiskonnas palju räägitakse. Kuid ahistamine tänapäeva mõistes on palju salakavalam: füüsilisest konfliktist palju raskemini tuvastatav on psühholoogiline ahistamine nt ülemuse ja alluva, õpilase ja õpetaja või abikaasade vahel. Kas ka Pauluse ajal võis ahistus tähendada midagi sarnast? Sellele küsimusele vastamiseks vaadeldgem korraks 2Kr saamislugu.

Piibliteadlaste valitseva seisukoha järgi pole 2Kr olnud algselt terviklik kiri, vaid see koosneb mitmest väiksemast kirjast, mis on kirjutatud lühikese ajavahemiku jooksul aastatel 55–56. Meie kirjakoht pärineb arvatavalt kõige hilisemast kirjast, mille Paulus kirjutas Korintose kogudusele Makedoonias. Seda nimetatakse tavaliselt „lepituskirjaks“.

Kelle vahel ja mille pärast siis lepitus toimus? Arvatakse, et kui Paulus Korintost külastas, siis tekkis tal ühe koguduseliikmega suur vastasseis ja võib aru saada, et teda solvati rängalt. Nt 2Kr 7:12 kirjutab Paulus: „Niisiis, kui ma teile kirjutasin, ei sündinud see selle pärast, kes tegi ülekohut, ega selle pärast, kellele tehti ülekohut, vaid selleks, et teie keskel saaks avalikuks teie hool meie heaks Jumala ees.“

See, kellele ülekohut tehti, on arvatavasti Paulus ise. Kuidas siis Paulust solvati? Paulus oli nähtavasti väikest kasvu ja mitte eriti kõneosav, nagu lugedes välja tuleb. Nt 2Kr 11:6: „Kui ma olengi koolitamata kõnekunstis, ei ole ma seda tunnetuses, mille me oleme teile alati kõiges teatavaks teinud.“ Võib-olla nimetas solvaja teda kangeks meheks eemalt, kui ta karme kirju kirjutab, kohapeal ei saavat aga sõna suust. Vrd 2Kr 10:9: „Aga ma ei taha jätta muljet, nagu püüaksin ma teid kirjadega hirmutada.“

Solvaja esitles end ehk osava kõne ja vaimusaanud kristlasena, võib-olla ka apostlina, jättes sellega Paulusest autoriteetsema mulje. Võib-olla sattus siis selle solvaja mõju alla ka Korintose kogudus ja Paulus pidi end ja oma apostliametit oma annete ja tunnetuse abil kaitsma.

Võime vaid kujutleda hingepiinu, mida too Jumala sulase kohust täitev mees Paulus pidi tundma! Tema oli rajanud paljuga riskides Korintoses koguduse ja nüüd heitis see kogudus talle ette väliseid

asju nagu välimus ja kõneosavus! Võib-olla on selline ebakohane ja ebaõiglane süüdistamine inimesele isegi raskem löök kui füüsiline liigategemine. Tänapäeval võidakse seda ehk tõepoolest nimetada vaimseks ahistamiseks.

Kuid salmis 5 nimetab Paulus ka Kristuse kannatusi, mida olevat küllaga ka Paulusel (mitmuse II pööre „meie“ viitab siin apostlitele üldse). Mida võiksid siinkohal tähendada Kristuse kannatused apostlite kannatustena?

Saksa piibliteadlane Gottfried Voigt arvab need olevat „kannatused, millesse satutakse üksnes kristlane-olemise pärast ja kogetakse vastuolu mittekristliku maailmaga. See võib olla ka Kristuse Ihu liikme kannatus Pea kannatuse tõttu. Selles mõttes saab kogu kristlaste kannatus Kristuse kannatuseks (vrd 2Kr 4:10: „me kanname alati oma ihus Jeesuse surma, et ka Jeesuse elu avalduks meie ihus.“)...“ (*Homiletische Auslegungen* II, Göttingen, 1984.)

Siit tuleb niisiis välja, et kristlase elu ei saagi olla teistsugune kui täis ahistusi. Sest kui meie Issand on tõepoolest Jeesus Kristus, siis käivad ka meie kohta tema sõnad Mt 10:24: „Ei ole jünger üle õpetajast ega teenija üle oma isandast.“ Teisisõnu, kui Kristus on oma elus saanud tunda vaimset ja füüsilist ahistust, siis saavad seda tunda ka tema jüngrid. Nõnda justkui maksab Kristuse võidu eest kristlastele kätte kaotaja kurat.

Mu senine jutt võib tunduda üsna süngena. Kuid nüüd tuletagem meelde, et meie kirjakohas räägitakse ka julgustusest (kr παράκλησις), mida tegelikult võib tõlkida ka 'lohutuseks' ja 'manitsuseks'. Siin ikkagi pigem 'julgustuseks' või 'lohutuseks', sest manitsus ei sobiks vastukaaluks ahistusele.

Ja tuleb märkida, et Paulus kasutab siin suurepäraselt retoorilist võtet, mis justkui matab ahistuse julgustuse või lohutuse alla: sõna „julgustus“ kasutab Paulus selles lõigus 10 korda, sõna „ahistus“ aga ainult 3 korda. Paulus tahab selle abil ka retooriliselt näidata, et kristlase elus jääb paratamatu ahistus paljukordselt alla julgustusele.

Jumal nimelt julgustab meid igas meie ahistuses. Ja mitte ainult niipalju, et suudaksime oma ahistusest üle saada, vaid koguni niipalju, et me suudame julgustada ka teisi, kes on ahistatud. See ongi koguduse mõte. Üksikinimene lööb ahistuste all kõikumata, kuid kogudus, kelle liikmed suudavad Jumala toel üksteist ahistustes julgustada, paneb vapralt vastu.

Paulus ütleb, et kristlastel on küll küllaga Kristuse kannatusi – nagu kõnelesime, ei saaks see teisiti ollagi! –, kuid kristlasel on küllaga ka julgustust Kristuse kaudu. Loomulikult! Kristus ei jäänud ju kannatuste ohvriks, vaid võitis need suurejooneliselt. Koos temaga võidab ka kristlane kõik kannatused, mis tema teele ette tulevad.

Ma pole psühholoog, kuid kujutan ette, et ahistuse seisundis inimesel on kõige raskem säilitada lootust, et see olukord lõppeks. Usk Kristusse aga annab inimesele selle lootuse. Küllap olete seda kogenud palju kordi ka ise!

Nõnda on siis kristlase elu üks kannatuste/ahistuste ja julgustuste/lohutuste jada. Raskustele järgnevad rõõmupäevad, pimedusele järgneb päikesepaiste, õnnetusele järgneb õnn. Nõnda pole võimalik ega isegi vajalik pidev õnneseisund, mille poole inimühiskond justkui pidevalt püüdleb. Kaduvas maailmas ei saa ilma kannatusteta, kuid Jumalariigi tulekuks valmistudes on neist inimesele palju kasu: see õpetab elule vaatama igaviku perspektiivist. Ning ega Jumal lasegi meil ahistustesse uppuda, vaid kannab meid märksa suurema julgustusega neist välja!

Aamen.